

En de vrouw bleef alleen achter

Diep inademen door mijn neus, de lucht even vasthouden en mijn ogen even sluiten. Het liefst zou ik de bibliothecaresse toebijten: ‘Mens, wat doe je hier als je zelf geen boeken leest’, maar mijn beschaafde, geduldige helft weet dat dat niets oplost.

En dus open ik mijn ogen, laat ik de lucht met een plof ontsnappen en probeer ik het nog eens. ‘Luister, het is een overbekend boek, bijna iedereen heeft het in zijn kast staan. Ik heb het meerdere keren gelezen, omdat het een geweldig boek is en omdat mijn zoon Kees heet, net als de hoofdpersoon. Hij was leraar, die schrijver. Zijn naam is me alleen even ontschoten.’ De vrouw strijkt een pluk haar achter haar oor en glimlacht vriendelijk. ‘Nou, ik weet niet welk boek u bedoelt, maar ik kan u wel laten zien waar de boeken over onderwijs staan. Een boek dat over uw zoon gaat, dat is wel bijzonder!’

Acuut geef ik de hoop op dat er nog iets zinvol uit de mond van dit mens zal komen.

‘Dank u,’ zeg ik, ‘ik vind het wel.’

Met mijn nagels in mijn handpalmen geduwd keer ik de vrouw de rug toe. Als ze niet eens begrijpt dat Kees alleen dezelfde naam draagt als de hoofdpersoon, zal ze zeker niet begrijpen dat we zo hebben gelachen toen hij thuiskwam met Rosa. Met dat verschil, bedenk ik glimlachend, dat onze Kees niet in de zwembadpas liep, in tegenstelling tot de Kees van Theo Thijssen.

Theo Thijssen! Natuurlijk! Onvoorstelbaar dat ik dat vergeten was. Bij de T zie ik de smalle, bruine rug meteen staan. Ik pak het boek van de plank en verlaat de bibliotheek zonder de bibliothecaresse nog een blik waardig te keuren.

Warme zon en zachte voorjaarswind temperen mijn irritatie. Eigenlijk verbaast het me niet dat de mensen hier beter op de hoogte zijn van de laatste BN’er-baby dan van de Nederlandse literatuur. Willem en ik wonen hier nu een tijdje, maar ik betwijfel of ik me hier ooit echt thuis ga voelen. Mijn grootste ergernis is mijn eigen reactie op mijn omgeving; ik voel me erudiet als ik mijn buurvrouw de *Libelle* zie lezen, ik voel me elitair als de buurman vertelt dat hij naar een concert van André Hazes gaat (leeft die dan nog? Nee, het bleek om zijn zoon met dezelfde naam te gaan), ik voel me bijzonder trendy als ik de zoveelste C&A-jurk voorbij zie komen, ik voel me stads als ik mensen tussen de middag warm zie eten. Die arrogantie, die ik nooit in mezelf heb vermoed, steekt hier voortdurend de kop op.

De weldadige rust en prachtige omgeving maken onvoldoende goed. Ik mis mijn vriendinnen en mijn familie, ik mis de bekende dingen. Gisteren heb ik, op zoek naar allesbinder, minutenlang door de supermarkt gedwaald. Het frustrert me mateloos dat zelfs de meest basale dingen me hier zo moeizaam afgaan.

Zorgvuldig steek ik een boekenlegger tussen de pagina’s van mijn boek. Morgen lees ik wel verder, mijn gedachten dwalen alle kanten op. Ik kan de onrust die door mijn maag kronkelt als paling in een emmer niet langer onderdrukken. Dat ik me niet op mijn boek kan concentreren en aan het eind van de bladzijde niet meer weet wat er aan het begin gebeurde, komt niet alleen door de verhuizing en de onwennigheid. Er is meer aan de hand.

Ik sta op, pak een tube handcrème uit het gangkastje en smeer de rozig ruikende crème langzaam over mijn handen. Ik moet onder ogen zien dat er iets met Willem aan de hand is.

Al weken neger ik krampachtig de signalen. Willem is te afwezig, ik zie hem te weinig. Natuurlijk werkt hij en heb ik hier nog geen baan gevonden, natuurlijk duren de uren hier voor mij twee keer zo lang, maar hij is te vaak weg. Ik weet zeker dat ik spijt in zijn ogen zag toen ik hem vroeg waarom hij weer weg moest. Maar de spijt hield hem niet tegen; hij kustte me op mijn voorhoofd, en zei: 'Ik ben snel weer terug.'

Ik leg de handcrème terug in het laatje, naast de batterijen, de schaar en de rolletjes plakband. Onder het pakje batterijen ligt een papiertje. Ik trek het eronder uit en herken meteen het handschrift van Willem. Zijn naam staat op het briefje, met daaronder zijn 06-nummer. Op de achterkant staat, in een ander handschrift, 'Eva', gevolgd door nog een telefoonnummer. Het briefje trekt het deurtje open dat ik de afgelopen weken zo krampachtig heb dichtgehouden, het deurtje waarachter het woord 'vreemdgaan' felgroen ligt te gloeien.

Ik sluit mijn ogen en leg mijn voorhoofd tegen de koele spiegel. 'Nee,' zeg ik tegen mezelf, 'je zit niet in een roman, niet ieder telefoonnummer op een briefje is een bewijs van overspel. Stel je niet aan, er is vast een andere verklaring.'

Maar die andere verklaring wil me niet te binnen schieten.

Wassen, snijden, roeren, toevoegen. Soep koken is een troostende bezigheid, vanwege de meditatieve, langzame bewegingen en omdat het een goed gevoel geeft dat de kinderen op deze manier gezond eten. Vooral Keesje is nogal moeilijk als het om zijn dagelijkse portie groente gaat, maar dankzij de staafmixer krijgt hij vanavond ongemerkt een heleboel binnen. Ik heb nooit bijzonder genoten van het moederschap, het huishouden is niet echt aan mij besteed. Desondanks voel ik me enorm nuttig, in mijn element, op mijn plek wanneer ik de kinderen troost als ze vallen, verzorg als ze ziek zijn, voed met goed eten. Ik heb nu ruim de tijd om gezond eten te maken; dat is dan weer een voordeel.

Als de soep laag staat, zet ik een raam open; zoete junilucht vult mijn neus. De overbuurvrouw kijkt op en zwaait. Meteen gaan mijn stekels overeind staan. Ik heb daar zo'n hekel aan, dat iedereen hier alles ziet en met elkaar bespreekt. Ik heb er nooit van gehouden de ramen overdag te blinderen, maar hier overweeg ik toch vitrages te kopen. Wat zit dat mens eigenlijk te doen? Ze schrijft, zo te zien in een puzzelboekje. Uit de openstaande deur galmt muziek; André Rieu, waarschijnlijk. De buurvrouw is daar een groot liefhebber van: 'Ik houd ook van klassieke muziek,' had ze gezegd, 'maar niet met zingen, hoor.' Ik heb maar niets geantwoord. Met mensen die André Rieu en het Nieuwjaarsconcert klassieke muziek noemen, heb ik weinig te bespreken.

Met een plof landt de zware doos met cd's op de tafel. Ik open hem en laat mijn vinger liefkozend over de cd-ruggen strijken. Eeuwen aan vrolijkheid, troost, schoonheid en vakmanschap, allemaal binnen handbereik. Zonder twijfelen pak ik een cd uit de rechterrij. 'Die Kunst der Fuge', gespeeld door de rietblazers van Calefax. Er is niets dat mij meer troost en ontroert dan een goede fuga. De techniek is verbijsterend, de steeds terugkerende thema's tillen me als een hemelse spiraal boven de dagelijkse beslommeringen uit. Zoveel schoonheid kan mijn hele wezen vullen, totdat er geen plaats meer is voor gedachten aan nieuwsgierige buurvrouwen en ontrouwe mannen.

Ik glimlach vriendelijk naar het meisje dat op haar hurken zit met stoepkrijt in haar handen. Het is heerlijk om buiten te lopen, omgeven door zonnestralen en merelgefluit. Wandelen

dempt de blijvende onrust. In de sloot zwemt een eend met kleintjes, waarschijnlijk een tweede leg, zo laat in het jaar. Ze herinneren me aan mijn eigen kinderen. Tijd om naar huis te gaan, ze komen bijna uit school.

Iets verderop vertraag ik mijn tred. Moest ik bij dit bankje naar links of naar rechts? Die straten lijken hier allemaal zo op elkaar... Door mijn wandeling in het park ben ik gedesoriënteerd. Ik ga rechtsaf en loop een stukje verder. Die zijstraat links zou mijn straat moeten zijn. Maar links is geen straat, alleen een speeltuintje. Zweet prikt in mijn handen, ik draai me om en loop terug. Ik zou de weg kunnen vragen, maar dat is mijn eer te na. In mijn maag voel ik het begin van paniek opkomen.

‘Hé, Karen, waar ga je naar toe?’

Het is een bekend gezicht, iemand die waarschijnlijk bij mij in de straat woont.

‘Ja, hallo, ik was net op weg naar huis, de kinderen komen zo uit school.’

‘Gezellig, dan lopen we samen die kant op!’

Het gebabbel irriteert me, maar tegelijkertijd ben ik blij met de onverwachte gids. Voortaan beter opletten.

Op de bank bij het raam spoel ik met een glas water het laatste restje paniek weg. Tot mijn opluchting hoor ik in de verte Willems stem. Ik schuif de vitrage een stukje open en zie hem naast zijn auto staan. Mijn hart schiet in een hogere versnelling; Willem staat daar met een jonge vrouw die ik niet ken. Ze praten zacht, zij lijkt op hem in te praten, Willem buigt zijn hoofd. Wat doet dat kind nou? Ze legt haar hand op Willems bovenarm! Ik zou willen schreeuwen: ‘Willem, kom hier, laat die meid van je afblijven!’, maar ik blijf met tranen in mijn ogen staan. Plotseling kijkt Willem op en hij kijkt me recht aan. Hij draait zich van de andere vrouw af. Ook in zijn ogen staan tranen. Om mij? Om die ander? Om zichzelf?

De stem van de televisiedominee galmt door de kamer. Hij preekt over Ruth en Naomi: ‘En de vrouw bleef alleen achter, zonder kinderen en zonder man.’ Een enorme tristesse overvalt me. Waarom? Mijn lot is toch niet zo bitter als dat van Naomi?

‘Wilde u nu koffie of thee?’ vraag ik.

‘Thee, graag,’ antwoordt de man. Hij is knap, goed gekleed, vriendelijk. Misschien kan ik met deze man eindelijk eens een goed gesprek voeren. De man is geïnteresseerd, vraagt hoe het mij hier bevalt.

‘Nou, eerlijk gezegd kan ik nog niet helemaal wennen hier. Ik mis mijn familie en vrienden en ik slaap de laatste tijd zo slecht, daar knap je natuurlijk ook niet van op.’ Ik zucht. ‘Nooit meer slapen...’ zeg ik zacht voor me uit.

‘Nou,’ glimlacht de man, ‘zo erg als bij Hermans zal het toch niet zijn?’

Ik kijk verrast op. Eindelijk iemand die iets van literatuur weet! Vergenoegd neem ik een slokje thee.

Opeens pakt de man mijn hand. Zijn handen zijn warm, zacht, verzorgd. Mijn hartslag verraadt dat dit niet in de haak is. Verschrikt trek ik mijn hand terug – wat wil die man van me? Ik sta vlug op en loop naar de deur.

‘Nou, dat was gezellig, komt u snel nog maar eens.’ Heeft hij gezien dat ik bloos?

Ik moet even weggedut zijn, want ik schrik wakker als de deur opengaat. Willem komt binnen, met ... hoe kan dat? Willem komt binnen met de nette man! Is Willem erachter gekomen dat hij bij me op bezoek is geweest? Maar er is toch niets gebeurd?

Ik ga snel rechtop zitten en fatsoeneer mijn haar. De mannen gaan op de andere bank zitten. Wat zit Willem onrustig te friemelen, hij kijkt me niet aan en trekt steeds aan de boord van zijn overhemd.

‘Weet je nog wie ik ben, Karen?’ zegt de nette man, ‘Ik ben de dokter. Ik moet jullie helaas iets vertellen: het gaat nu echt niet meer.’

Ik sper mijn ogen open. Waar heeft hij het over? Wat gaat niet meer? Wat wil die man? Wil Willem bij me weg?

‘Het wordt nu echt onverantwoord. Karen is vorige week weggelopen en verdwaald. Ze zet midden in de nacht muziek aan en houdt bewoners wakker, ze kookt soep en vergeet het gas uit te draaien. Ze herkent zelfs haar schoonzus, Eva, niet meer. De dementie vordert snel. Het spijt me dat ik het moet zeggen, maar morgen gaan we Karen, voor haar veiligheid en die van anderen, verhuizen naar de gesloten afdeling.’

Annemarie Nobel, juli 2019